

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 215/2018-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Martou Gahérovou, advokátska kancelária, Grösslingová 58, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 412/2016 z 27. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████, ██████████, ██████████, a ██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 412/2016 z 27. júla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že v právnej veci žalobcu ██████████, ██████████ (ďalej len „žalobca“), proti žalovanému ██████████, ██████████ (ďalej len „pôvodný žalovaný“), o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 11 C 42/96 z 27. júna 2016 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) konanie na návrh žalobcu zastavil podľa § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a zaviazal žalobcu zaplatiť pôvodnému žalovanému náhradu trov konania v sume 6 401,91 € a náhradu trov dovolacieho konania v sume 528,84 €. Keďže označené konanie začalo 27. februára 1996, okresný súd použil pri výpočte náhrady trov konania viaceré vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o advokátskej tarife, a to v období od 27. februára 1996 do 31. marca 2002 vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 240/1990 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 240/1990 Zb.“), v období od 1. apríla 2002 do 31. decembra 2004 vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) a v období od 1. januára 2005 vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“). Proti uzneseniu okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania podali žalobca aj pôvodný žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zmenil tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť sťažovateľom

ako právnym nástupcom pôvodného žalovaného „čiasťku 165,50 eur na náhradu súdneho poplatku a 2 015,40 eur na náhradu trov právneho zastúpenia v prvostupňovom a odvolacom konaní; a 331,- eur na náhradu súdneho poplatku a 237,40 eur na náhradu trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní“. Sťažovateľom súčasne priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 80 %.

3. Sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie za arbitrárne, svojvoľné, nedostatočne odôvodnené a v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti. Podľa sťažovateľov právne závery odvolacieho súdu „*popierajú účel a význam náhrady trov konania, ktorým je kompenzácia výdavkov, ktoré musela strana vynaložiť v dôsledku zavineného konania protistrany na účelné uplatňovanie a bránenie svojho práva, vyjadrená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie v ustanovení § 256 CSP (predtým § 146 ods. 2 OSP)*“. Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentovali:

„V predmetnom konaní sa žalobca podanou žalobou voči žalovanému - právnemu predchodcovi sťažovateľov domáhal ochrany osobnosti vo forme verejného ospravedlnenia a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1.000.000,- Sk (33.193.92E). Žalobca po 20 rokoch konania na pojednávaní dňa 27.6.2016 zobral svoju žalobu v celom rozsahu späť, čím procesne zaviniť zastavenie konania...

Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je majetkovým právom. Zo samotnej podstaty majetkového práva vyplýva, že je ocniteľné peniazmi... Ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. určuje tarifnú hodnotu v prípadoch, keď o. i. predmetom je peňažné plnenie, okrem prípadov, kedy advokátska tarifa alebo iné právne predpisy neurčujú inú výšku tarifnej hodnoty aj v prípade, že je predmet poskytovania právnej služby ocniteľný peniazmi. Tzn. až od 01.06.2009 teda s účinnosťou novely č. 209/2009 Z. z. sa tarifná hodnota vo veciach ochrany osobnosti určuje inak, podľa ust. § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Z gramatického, logického a systematického posúdenia citovaných ustanovení vyhlášok Ministerstva spravodlivosti SR č. 240/1990 Zb., č. 163/2002 Z. z., č. 655/2004 Z. z. do účinnosti novely č. 209/2009 Z. z. sa tarifná hodnota určuje podľa výšky peňažného plnenia. Čo sa považuje za peňažné plnenie väčšinou v súdnej praxi nespôsobuje problémy, nakoľko výška peňažného plnenia je určená samotnou povahou, ako napr. v predmetnej veci uplatnením určitého peňažného nároku z nejakého právneho titulu.

Odvolací súd však bez právneho základu uviedol, že v konaniach o ochranu osobnosti je toto právo hodnotou, ktorú nie je možné peniazmi oceniť bez ohľadu nato, či sa v žalobe uplatňuje aj nemajetková ujma v peniazoch, a teda podľa odvolacieho súdu tarifnou hodnotou nie je uplatnené peňažné plnenie, napriek tomu, že ide o samostatný nárok.

... Z praxe Najvyššieho súdu SR... vyplýva, že vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tarifnou hodnotou pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta je prisúdená výška peňažného plnenia titulom náhrady nemajetkovej ujmy (napr. rozhodnutie NS SR z 23.februára 2011, sp. zn. 5M Cdo 7/2010, rozhodnutie NS SR z 30. januára 2007 sp. zn. 2M Cdo 3/2006).

Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že pre určenie tarifnej hodnoty pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta je podstatný obsah nároku a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby základná sadzba tarifnej odmeny advokáta v žalobe o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy bola určená ako pri veci, ktorej hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch, teda ako napr. pri žalobe o ochranu osobnosti v ktorej sa náhrada nemajetkovej ujmy nežiada. To, že pri určení náhrady trov konania je podstatný obsah uplatneného nároku a nielen predmet ochrany sa dá vyvodiť aj z iných právnych predpisov, napr. zo zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, keď podľa sadzobníka súdnych poplatkov sa tiež rozlišuje žaloba na ochranu osobnosti, bez návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy... a žaloba na ochranu osobnosti, spojená s náhradou nemajetkovej ujmy...

S poukazom na vyššie uvedené explicitná právna úprava § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., vylučuje v danej veci použitie § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v období od 1.1.2005 do 31.05.2009; a explicitná právna úprava § 12 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. vylučuje v danej veci použitie § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. v období od 01.04.2002 do 31.12.2004 a napokon právna úprava § 12 vyhlášky č. 240/1990 Zb. vylučuje použitie § 13 ods. 6 vyhlášky č. 240/1990 Zb. v období od 27.02.1996 do 31.03.2002.

... Ďalej namietame, že odvolací súd pri rozhodovaní porušil ust. § 380 ods. 1 CSP, keď z vlastnej iniciatívy preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie čo do dôvodov, ktoré v odvolaní neboli uplatnené. Odvolací súd v zmysle ust. § 380 ods. 1 CSP je odvolacími

dôvodmi viazaný, tzn. môže prihliadať iba na dôvody vymedzené v podanom odvolaní. Žalobca ani žalovaný vo svojich odvolaniach nenamietali určenie výšky tarifnej hodnoty v časti náhrady nemajetkovej ujmy určenej podľa ust. § 13 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 240/1990 Zb., § 13 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Ž. z., § 10 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., tak ako to určil súd prvej inštancie. Žalobca jedine ako odvolací dôvod namietal, čo do výšky tarifnej odmeny, že podľa neho išlo o dve veci, a preto súd prvej inštancie mal aplikovať § 17 ods. 4 MS SR vyhlášky č. 240/1990 Zb. a § 13 ods. 4 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z., takto vymedzený odvolací dôvod však neoprávňoval odvolací súd preskúmať výšku tarifnej odmeny určenej podľa hodnoty uplatneného peňažného nároku a zmeniť tarifnú odmenu tak, že má byť určená, ako pri plnení, ktoré nie je možné oceniť v peniazoch.

... odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je zjavne svojvoľné a nepreskúmateľné až nezrozumiteľné a nerešpektuje požiadavky CSP na riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu... Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí neobjasnil na základe akých úvah a najmä aplikáciou ktorých konkrétnych ustanovení právnych predpisov dospel k záveru, že v konaní o ochranu osobnosti a nemajetkovú ujmu v peniazoch... je pojmovo vylúčené vyjadrenie v peniazoch a základnú sadzbu tarifnej odmeny advokáta treba určiť podľa § 13 ods. 6 vyhlášky MS SR č. 240/1990 Zb., §13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a § 11 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. tj. ako hodnotu veci, ktorú nie je možné vyjadriť v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Tiež sa javí ako úplne absurdné a úplne nelogické, bez racionálneho základu konštatovanie odvolacieho súdu, že údajne jeho vyššie citovanému názoru nasvedčuje aj súčasné znenie § 10 ods. 8 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., v ktorom je od 01.06.2009 stanovené, že vo veciach ochrany osobnosti, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy, je tarifnou hodnotou suma 2.000,- €.

... Právo na priznanie adekvátnej a právnymi predpismi stanovenej náhrady trov konania je majetkovým právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Tzn. v zmysle judikatúry ústavného súdu, ak odvolací súd náhradu nákladov v správnej výške určenej podľa príslušnej právnej normy sťažovateľom nepriznal, odoprel im ochranu označených ústavných a Dohovorom chránených práv (napr. III. ÚS 634/2015).“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„I. Základné právo sťažovateľov v 1. až 3. rade vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. júla 2017 sp. zn. 14Co/412/2016-738 porušené bolo.

II. Ústavný súd Slovenskej republiky zruš u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. júla 2017 sp. zn. 14Co/412/2016-738 a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

III. Krajský súd v Bratislave je povinný sťažovateľom v 1. až 3. rade uhradiť trovy konania v sume 374,81€ na účet ich právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením, ktorým krajský súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov s právnym názorom krajského súdu v otázke priznanej náhrady trov konania, námietka nesprávnej aplikácie a interpretácie právnej normy, nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia, dôsledkom čoho je jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť.

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise

Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

11. Ústavný súd poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

12. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

13. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (*Robins c. Spojené kráľovstvo* z 23. 9. 1997).

14. Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

15. Sťažovatelia namietajú, že krajský súd v konaní o ochranu osobnosti pri vyčíslení trov právneho zastúpenia nesprávne aplikoval ustanovenia § 13 ods. 6 vyhlášky č. 240/1990 Zb., § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.,

v zmysle ktorých ustanovení sa postupuje, ak hodnotu veci alebo práva nemožno vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Dôsledkom podľa sťažovateľov nesprávnej aplikácie označených ustanovení bolo zníženie im priznanej náhrady trov konania krajským súdom oproti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

16. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k námietkam sťažovateľov predovšetkým uviedol:

„... Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval ustanovenie § 146 ods. 2, veta prvá OSP, ktorému v Civilnom sporovom poriadku zodpovedá ustanovenie § 256 ods. 1. Obidve úpravy sú založené výlučne na procesnom zavinení jednej strany sporu na zastavení konania, dôsledkom čoho je nárok protistrany na náhradu trov konania. Zavinenie sa posudzuje len z procesného hľadiska, pri ktorom sa skúma príčinná súvislosť, ktorá viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby... Odvolací súd vyhodnotil závery súdu prvej inštancie o neexistencii dôvodov, pre ktoré by žalobca nemal byť zaviazaný na náhradu trov konania žalovanému ako správne, v celom rozsahu sa s nimi stotožnil a podľa § 387 ods. 2 CSP na ne poukazuje... Aj odvolací súd tak dospel k záveru, že sú splnené vo veci zákonné podmienky na priznanie náhrady trov konania strane žalovaného.

... Ako základnú otázku k priznanej výške náhrady trov právneho zastúpenia strane žalovaného, musel odvolací súd vyriešiť, či súd prvej inštancie správne určil výšku tarifného základu odmeny za priznané úkony právnej služby. Vychádzal pritom z právneho názoru, že v konaniach o ochranu osobnosti je predmetom konania právo na túto ochranu, ktoré právo je hodnotou, pri ktorej je pojmovovo vylúčené jej vyjadrenie v peniazoch. Výška požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch síce vyjadruje stupeň a mieru zásahu, ale je iba jedným z prostriedkov nápravy ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práv chránených ustanoveniami § 11 a nasl. OZ. Aj keď sa žalobca v tomto konaní domáhal ochrany svojich práv súčasne viacerými osobitnými prostriedkami (pôvodne morálnej satisfakcie a aj finančnej satisfakcie za nemajetkovú ujmu), nejde o spojenie vecí, pretože ide o jeden návrh, o jedno právo na ochranu osobnosti. Je len na rozhodnutí súdu, či v prípade porušenia tohto práva prizná dotknutej osobe len morálnu alebo aj, resp. výlučne, finančnú satisfakciu. Pri stanovení výšky základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta

za úkony vykonané od 1.1.2005 do 1.6.2000, kedy nadobudla účinnosť vyhláška č. 209/2009 Z. z., vychádzal preto odvolací súd z ust. § 11 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu. Obdobne za obdobie od 1.4.2002 do 31.12.2004 vychádzal z § 13 ods. 6 vyhl. MS SR č. 163/2002 Z.z., podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna desatina výpočtového základu; a za obdobie od 27.2.1996 (deň podania žaloby) do 31.3.2002 z § 13 ods. 6 vyhl. MS SR č. 240/1990 Zb., podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je 200,- Sk (t. j. 6,64 eur). Odvolací súd tak nevychádzal z výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy a ani zo spojenia vecí ako súd prvej inštancie. Tomuto názoru odvolacieho súdu nasvedčuje aj znenie § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v platnom znení, v ktorom je od 1.6.2009 jasne stanovené, že vo veciach ochrany osobnosti, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy, je tarifnou hodnotou suma 2.000,- eur (bez ohľadu na požadovanú výšku finančnej satisfakcie). Takýmto spôsobom rozhodoval odvolací súd aj v iných sporoch s obdobným predmetom konania. Na základe uvedeného právneho názoru priznal odvolací súd právnym nástupcom žalovaného náhradu trov za úkony právnej služby, ktoré sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku...

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil čo do výšky priznanej náhrady trov konania žalovanému podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.“

17. S prihliadnutím na citovanú časť uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Z napadnutého uznesenia totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia dalo dostatočnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa súd spravoval pri určení výšky základnej sadzby tarifnej odmeny, keď vychádzal z názoru, že právo na ochranu osobnosti ako jednotné právo, ktoré je zabezpečované radom čiastkových, relatívne samostatných prostriedkov ochrany, nemožno

vyjadriť v peniazoch. Rovnako je z napadnutého uznesenia zrejmé, prečo sa krajský súd nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, resp. aplikoval ustanovenia o spojení vecí. Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľmi prezentovaným názorom konštatuje, že výklad príslušných ustanovení vyhlášky č. 240/1990 Zb., vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. uvedený v napadnutom uznesení krajského súdu je celkom zrejme jedným z možných legitímnych výkladov, ktorý v nijakom prípade nemožno považovať ani za arbitrárny, ale ani za zjavne neodôvodnený.

18. Ústavný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku sťažovateľov o porušení § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku krajským súdom, ktorý podľa nich preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie nad rámec uplatnených odvolacích dôvodov. Keďže žalobca v odvolaní namietal výšku priznaných trov konania, ktorú odôvodňoval nesprávnym postupom pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny, krajský súd sa musel s uvedenou námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci vysporiadať. Skutočnosť, že žalobca žiadal aplikáciu iného ustanovenia príslušnej vyhlášky, resp. inak právne posúdil otázku určenia základnej sadzby tarifnej odmeny, nemá právnu relevanciu vo vzťahu k rozsahu prieskumnej právomoci odvolacieho súdu, pokiaľ sa týka určenia základnej sadzby tarifnej odmeny.

19. Vo vzťahu k judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú sťažovatelia poukázali, je potrebné uviesť, že tá sa vzťahuje na prípady, keď uplatnený nárok na ochranu osobnosti a v jej rámci uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bol súdom priznaný, a teda nemožno ho aplikovať na prípady, keď o uplatnenom nároku nebolo meritórne rozhodnuté z dôvodu zastavenia konania.

20. Keďže napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie

záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

21. Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

22. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľov odôvodňujúce porušenie ich práv napadnutým uznesením smerujú proti rozhodnutiu o náhrade trov konania, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľov, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľov by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov.

23. V posudzovanom prípade preto vzhľadom na predmet výroku napadnutého uznesenia, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, by zásah ústavného súdu mohol

odôvodňovať jedine výnimočný excés v postupe a záveroch napadnutého uznesenia rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

24. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Sťažovatelia v sťažnosti namietali aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, porušenie ktorých dávali do súvislosti s údajnou arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou napadnutého uznesenia. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu namietanej arbitrárnosti napadnutého uznesenia, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených hmotných práv. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľov ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2018